

Rěcny certifikat / Sprachzertifikat

*Dolnosorbšćina – PÓSTUP II
Samostatne wužywanje rěcy*

*Niedersorbisch – PÓSTUP II
Selbständige Sprachanwendung*

B2
zwucowanje / Übung 01

rěcny
certifikat
dolnosorbšćiny

RĚCNY CERTIFIKAT

Pśespytowanje pó

Zgromadnem europskem referencowem ramiku za rěcy (ZER)

Dolnoserbšćina – PÓSTUP II (zwucowanje 01)

samostatne wužywanje rěcy

SPRACHZERTIFIKAT

Prüfung nach dem

Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen (GER)

Niedersorbisch – PÓSTUP II (Übung 01)

selbständige Sprachanwendung

Wudawař: Domowina – Zwězk Łužyskich Serbow z. t., Rěcny centrum WITAJ
Awtorki: Jadwiga Kaulfürstowa, dr. Madlena Norbergowa, Manuela Smolina
Wědomnostny pósudk: prof. dr. Edward Wornař, Institut za sorabistiku pši Lipšćańskej
uniwersiše, dr. Jana Šołćina, Serbski institut z. t.
Wugótowanje a saźžba: Marion Kwicojc
Titlowe foto: freepik.com
Skazańske cysło: P-0/305/20
Redakciski kóńc: julij 2020

Skazańska adresa / Bestelladresse:
Rěcny centrum WITAJ / WITAJ-Sprachzentrum
Žylojska droga / Sielower Straße 39
03044 Chóšebuz / Cottbus
telefon (0355) 48 576 448
faks (0355) 48 576 441
madlena.norbergowa@witaj.domowina.de

Projekt spěchuje se wót Założby za serbski lud, kótaraž dostawa lětnje pódpěru z dankowych srědkow na zakłaže góspodarskich planow Nimskego zwězkowego sejma, Krajneho sejma Bramborskeje a Sakskego krajneho sejma.

Wobšimješe

Informacije

Sprachzertifikat Niedersorbisch	6
Rěcny certifikat dolnosorbšćiny.....	7
Pšespytowańske žěle a dypkowanje.....	8

Pisne pšespytowanje

Rozmějuce słuchanje	9
Rozmějuce cytanje	13
Rěcne elementy	25
Pisanje	29
Rozwězanja	32

Wustne pšespytowanje

Powědanje	35
-----------------	----

Dodank

Transkripty	39
-------------------	----

Sprachzertifikat Niedersorbisch

Mit dem Sprachzertifikat Niedersorbisch dokumentieren Sie Ihre Sprachkenntnisse.

Erwerben Sie deshalb ein Sprachzertifikat Niedersorbisch – oder gleich mehrere!

Auch kompetente Sprecher der niedersorbischen Sprache können sich testen lassen.

Die Lausitz ist mehrsprachig. Dazu gehört auch die niedersorbische Sprache. Zeigen Sie, dass Sie fit sind für das 21. Jahrhundert und lernen Sie Niedersorbisch!

Mit dem Sprachzertifikat Niedersorbisch können Sie:

- im Alltag mit anderen Sprachkundigen ins Gespräch kommen,
- Briefe, Faxe, E-Mails oder anderes in Ihrem beruflichen Alltag oder in Ihrer Freizeit in niedersorbischer Sprache schreiben,
- in modernen Medien kommunizieren,
- niedersorbische Texte verstehen, z. B. Zeitungsartikel, Radiosendungen, Literatur,
- sich bei sorbischen und sorbischen/wendischen Veranstaltungen integriert fühlen oder
- sich die Besonderheiten der sorbischen und sorbischen/wendischen Kultur aneignen und verständnisvoll damit umgehen.

Das Sprachzertifikat existiert für Niedersorbisch und Obersorbisch. Wenn Sie mehr darüber wissen möchten, schreiben Sie uns oder rufen Sie uns an. Gerne geben wir Ihnen Auskunft. Auch die Prüfungstermine erfahren Sie auf der Homepage des WITAJ-Sprachzentrums: www.witaj-sprachzentrum.de

Ansprechpartner / pšigranjańska partnařka

für Niedersorbisch / za dolnosorbšćinu

Dr. Madlena Norberg / Norbergowa

WITAJ-Sprachzentrum

Sielower Str. 39

03044 Cottbus / Chóšebuz

telefon (0355) 485 76 448

madlena.norbergowa@witaj.domowina.de

Rěcny certifikat dolnoserbšćiny

Z Rěcnym certifikatom dolnoserbšćiny dokumentěrujošo Waše rěcne znajobnosći.

Dobuwajšo sebje togodla Rěcny certifikat dolnoserbšćiny – abo ned někotare!

Teke kompetentne powědarje dolnoserbskeje rěcy mógu se daš testowaš.

Łužyca jo wěcejrěcna. K tomu słuša teke dolnoserbšćina. Pokažćo, až sćo fit za 21. stolěše a wuknišo dolnoserbski!

Z Rěcnym certifikatom dolnoserbšćiny móžošo:

- we wšednem dnju z drugimi rěcywuznatymi do rozgrona písí,
- pisaš listy, fakse, mejlki abo druge w dolnoserbskej rěcy we Wašom pówołańskem wšednem dnju abo we Wašom lichem casu,
- komunicěrowaš we modernych medijach,
- rozměš dolnoserbske teksty, na ps. artikle w casniku, rozgłosowe wusćełanja, literaturu,
- se integrěrowany/a cuš na serbskich zarědowanjach abo
- písíswójš se wósebnosći serbskeje kultury a pońny/a rozměša z nimi wobchadaš.

Rěcny certifikat wobstoj za dolnoserbšćinu a górnoserbšćinu. Gaž cošo wěcej wó tom wěžeš, napišćo nam abo zazwóńšo. Raži Was informěrujomy. Pšespytowańske terminy stoje tejerownosći na homepage Rěcneho centruma: www.witaj-sprachzentrum.de

Ansprechpartner / pšigranjańska partnařka

für Obersorbisch / za górnoserbšćinu

Manuela Schmole / Smolina

WITAJ-Sprachzentrum
Postplatz 2
02625 Bautzen / Budyšin
telefon (03591) 550 413
manuela.smolina@witaj.domowina.de

Pšespytowańske žěle a dypkowanje

	komponenta	žěl	tekstowa družyna	družyna nadawkow	pšašanja	dypki	cas
	rozmějuce sluchanje	1	krotke wugronjenja	pšawje abo wopak	5	20	20 min
		2	rozgrono	pšawje abo wopak	10		
		3	krotke powěšći	wuzwóleńske nadawki	5		
	rozmějuce cytanje	1	krotke informacije	pširědowańske nadawki	5	20	60 min
		2	casnikaški pšinosk	wuzwóleńske nadawki	5		
		3	inzeraty	pširědowańske nadawki	10		
	rěčne elementy	1	wósobinski list z proznotkami	wuzwóleńske nadawki	12 (x 0,5 dypkow)	12	30 min
		2	casnikaški tekst z proznotkami	pširědowańske nadawki	12 (x 0,5 dypkow)		
	pisanje	1	poľformelne zdžělenje	pismo ako reakcija	8	8	30 min
	wustne pšespytowanje	1	prezentacija		4	20	15 min
		2	diskusija wó wěštej temje		8		
		3	rozwězanje problema		8		

dypki

72 – 80
 64 – 71,5
 56 – 63,5
 48 – 55,5
 0 – 47,5

predikat

wjelgin derje
 derje
 spokojece
 dosegajuće
 njewobstane

Pisne pšespytowanje

Rozmějuce słuchanje

Słuchański test ma tśi žěle. Wam se pšedgraju powěsći, dlejše rozgrono a zdželenja. K nim słušaju nadawki.

Nakśickujšo pšawe wótegrono!

ŽĚL 1

Cytajšo nejpjerwej nadawki 1 do 5. Mašo za to minutu casa.
Pótom słyšyšo wusćełanje ze 6 krotkimi powěścami.
Słyšyšo je jano **jaden raz**. Rozsužćo pší słuchanju, lěc wugrona
1 do 5 pšítrjejiju. Nakšickujšo „pšawje“ abo „wopak“.

nadawk 1

Pšestajarje a pšestajaŕki budu w komunach
serbskego sedleńskego ruma notne.

nadawk 2

Brunicowa industrija pówušyjo licbu žělowych městnow
za žěłašerjow wušej 50 let.

nadawk 3

Financěrowanje domowniskich muzejow
jo pšez gmejny zawěšćone.

nadawk 4

Mócnego dešća dla su dejali w luboraskej góli pšestaš
zrumowaš wójaŕske zwucowanišćo.

nadawk 5

Mustwo Energija Chóšebuz jo graše dobyło.

ŽĚL 2

Cytajće nejpperwej nadawki 6 do 15. Mašo za to dwě minuše casa. Pótom słyšyšo rozgłosowy interview. Słyšyšo jen jano jaden raz. Rozsužćo pši sluchanju, lěc wugrona 6 do 15 pšitrjefiju. Nakšickujšo „pšawje“ abo „wopak“.

nadawk 6

Reportarka póchada z Wjerbna.

 pšawje wopak**nadawk 7**

Grobina von Seydlitz jo była znata za wósebnu garderobu a pětate crjeje.

 pšawje wopak**nadawk 8**

Grobina von Seydlitz jo wumrěła we Łužycy.

 pšawje wopak**nadawk 9**

Familija von Lynař bydli zasej w něgajšnej domowni.

 pšawje wopak**nadawk 10**

Město Lubnjow jo wugótowało wustajeńcu wó Lynařskej familiji.

 pšawje wopak**nadawk 11**

Lynařske žiři chójže na internatnu šulu w Portugalskej.

 pšawje wopak**nadawk 12**

Zemjańska familija von Lynař jo žinsa teke turistiski faktor za město Lubnjow.

 pšawje wopak**nadawk 13**

Kněžk von Werdeck jo tomu zadoroł, až "Bramborski Casnik" wujžo w lěše 1848.

 pšawje wopak**nadawk 14**

Kněžk von Pannwitz jo wósebnje pódpěrował šišć Nowego Testamenta w dolnoserbškej rěcy.

 pšawje wopak**nadawk 15**

We wustajeńcach w muzeju Rogeńskego parka namakajomy wjele zajmneho wó Serbach.

 pšawje wopak

ŽĚL 3

Cytajšo nejpjerwej nadawki 16 do 20. Mašo za to dvě minuše casa. Pótom słyšyšo pěš krotkich zdželenjow. Słyšyšo je jano jaden raz. Nakšickujšo pšawe wótegrono.

nadawk 16

Co raži Wam serwisowy sobužěłašeř?

- a až dejm jano krotke telefonaty wjasć
- b až dejm telefon cesćej zwenka stacije požožys
- c až dejm witše do filiale na Dwórnišćowej droze pšis

nadawk 17

Co co drogowański běrow wěžeš?

- a W kótarem casu cošo lěšeš?
- b Lěc cošo pawšalnu jězbu skazaš?
- c Lěc cošo zliceńku za štoněrowanje z postom měš?

nadawk 18

Co se pšaša reportařka?

- a Ga jo Neil Armstrong přědnu kšaceń na mjasecu cynil?
- b Co jo Neil Armstrong na mjasecu gronił?
- c Ga běšo přědne zarědowanje „Star-Wars in Concert“?

nadawk 19

Cogodla se „Serbska studnja“ pórěžijo?

- a dokulaž jo za dwa tyženja měsćański swěžeń
- b dokulaž dej se pyšne keramikowe wobłoženje dodaš
- c dokulaž jedno keramikowe wobłoženje jo se pukato

nadawk 20

Cogodla jo ewentuelnje stwórtě bajkowe cołnowanje zeger 20.00 móžne?

- a dokulaž sobotu su pšecej styri pšedstajenja pšedwizone
- b dokulaž tšeše pšedstajenje wupadnjo
- c dokulaž jo wjelike napšašowanje

Pisne pšespytowanje

Rozmějuce cytanje

Cytański test ma tśi žěle. Wy cytašo krotke informacije, dlějšy artikel a anonse. K tekstam słušaju nadawki.

Wóznamjeńšo pšawe wótegrono!

ŽĚL 1

Cytajšo nejpjerwej nadpisma **a** do **g**. Pótom cytajšo teksty 1 do 5. Rozsužćo, kótare nadpismo gózi se nejlěpjej ku kótaremu tekstoju. Smějošo kužde nadpismo jano jaden raz wužywaš.

nadpisma

- a) W strowem šele bydli strowy duch**
- b) Kalorije su wažne za kuždu formu žywjenja**
- c) Produčěruju mineralnu wódu**
- č) Idealnu figuru dostanjomy pšez sport a strowu jězu**
- ć) Kak nastanu naše pyšnotki**
- d) Pšiwěra luži**
- e) Mineralije su zakład za wšakorake produkty**
- ě) Kamjenjana zajmnotka ze starowěka**
- f) Kalendař – nejstarše knjigły na swěše**
- g) Kamjenje ako talisman a hobby**

tekst 1

Čtož pšawidlownje sportuju, wě, až luž trjeba za to móc, wutrajnosć a energiju. Jadnotka za energiju – to su kalorije. W kalorijach licymy młogosc energije, kótaruž šěto za žywjenje trjeba. Wjele kalorijow luž trjeba, wótwisujo wót toho, kak wjeliki a šěžki wón jo a z cym se zaběra. Pótrjeba kalorijow móžo krađu rozdžělna byś – wót 2000 kcal do 6000 kcal na žeń. Pši zaběrje ze sportom trjeba luž něži 10 kcal na minutu! To gromni, pši sporše šěto pšetrjeba bejnje wjele kalorijow. A we fazach roscenja pšetrjebujo šěto samo wěcej kalorijow nježli žělašer pši šěžkem žěle. Za strowe zežywnjenje jo togodla wažne, pšawu měru pšiwzeša caroby namakaš. Gaž se zežywijomy z produktami z carneje muki (Vollkorn) a ze sadom a pijomy męzgi a mineralnu wódu, dostanjomy wjele zgubjoneje energije slědk, mimo až tłušte bywamy. Kak wjele kalorijow w kuždem žywidle jo, zwětšego stoj na produktach. Tak móžo se kuždy orientěrowaš, kaka jěza jo za njogo optimalna. Sportarje a sportaŕki pak deje wósebnje na zežywnjenje glědaš, dokulaž jich casy ekstremne šelne napananje pomina wjelgin dobru jězu.

tekst 2

Gaž comy dobru figuru žaržaš, mamy cesto někaku z tych njelicobnych tabelow w głowje, kenž nam pšedpišu, wjele smějomy ważyš. Ale wóne tabele njejsu žeden dogma, dokulaž jedno šěło njejo ako to druge. Pórucone gódnoty pak dajo weto. Standardowa měra za woblicenje wagi pódawa, kak wjele smějo luž pši wěštej wjelikosći ważyš. Tam njejo žedna kšuta licba zapisana, ale stej za wěstu wjelikosć górna a dolna granica pódanej, mjazy kótarymaž jo tolerancowy wobłuk. Pomjenjujo se to oficialnje Body-Mass-Index (BMI) a ten se wulicyjo tak: rod, starstwo, wjelikosć a waga – abo hynac gronjone, wjelikosć w poměrje k waze. Jaden pšikład: Wy sćo muž, 28 lět stary, 1,83 m wjeliki a ważyšo 93 kg. Pótom jo Waš BMI 27,8 (standard jo 25). To njejo špatnje, ale teke nic ceło idealnje. Ze strowym a wurownanym zežywnjenim a pšawidłownym pógibowanim móžošo swóju wagu reducěrowaš. Gaž słušašo k tym lužam, ako rad něčo chłošće (naschen) a dla toho pšecej zasej problem ze swóji kilogramami mašo, jo derje, se wjele a cesto pógibowaš!

tekst 3

Wjeliki žel našeje zemje wobstoj z kamjenjow a mineralijow. Wóni nastawaju na wšakoraki part, na pšikład z magmy pód wjelikim šišćom wesrjež zemje, abo w mórju, zasej druge su nastali pód wliwom stwórjenjow (Lebewesen) abo su rezultat erozije. Gaž comy mineralije analyzěrowaš, dejmy pótakem ako předne na jich chemiske zestajenje glědaš. Wóno dawa mineralijam specielne kakosći. Toš mamy kradu měke mineralije, ako gips abo pškowc, a kradu twarde, ako diamanty. Diamanty su samo tak twarde, až móžoš z nimi druge mineralije wobžěłaš. Teke pó barwje a blyšču góže se mineralije rozeznawaš. Te twarde mineralije wužywaju se rowno tak ako pyšnotki, ako teke w industriji. A bžez mineralijow njeby mógali na pšikład głažk, keramiku a druge produkty zgótowaš, a samo w computerach namakajomy złoto. Tak su mineralije wjelgin póžedane. Wót kamjeńtnjeje doby sem pytaju luže za mineralijami, na pšikład za złotom. Z toho jo nastała wjelika industrija, ako take surowizny ako kamjenje abo mineralije wudobywa. Bóžko to se stanjo we wšakich krajach pód šěžkimi wuměnjajami za žěłašerjow.

tekst 4

Młoge luže wěrje, až maju talismany wósebnu móc a až pšínjasu gluku a wuspěch. Ako talismany se nejwšakorakše pšedmjaty wužywaju, na pšikład narucniki, rješazki abo teke drogotne kamjenje. Luže pak nose wěste kamuški teke dla toho, dokulaž su symbol za gwězdu, pód kótarejuž su se narožili, abo dokulaž se groni, až pšed wěstymi chórosćami šćitaju. Zasej druge luže, ako na pšikład Norbert Kessler z Chósebuza, zběraju mineralije a drogotne kamuški ako hobby. Swój předny kamjeń jo se N. Kessler ako dowolowu dopomnjeńku sobu pšínjaš. Pótom jo se kupił knigły wó kamjenjach a wšake cytał w interneše. Zajm za kamjenje jo tak stawnje pšiběrał. Mjaztym ma Norbert Kessler južo wokoło 100 wšakorakich kamjenjowy družynow. W jogo zběrce su na pšikład: tirkis, ametyst, marmor, górski kristal, jantař, tigrowe woko a kšemjeń (Feuerstein). Cogodla kněz Kessler zběra kamjenje? Wón to tak rozkladujo: „Za mnjo fasciněrujucy jo, kak wjele wšakich formow a barwow kamjenje maju a kak řednje wóni se blyšće. Wósebne se mě spódobaju w tom nastupanju geody – mineralije w kamjenjowem wobłóženju.“

tekst 5

Stonehenge jo nejlěpjej wuchowana swětnica z bronzowego casa a něži 4000 lět stara. Wóna jo nejsławnejša twař we stawiznach Britanskeje a pomjenijo se wótergi teke “kamjenjane kólaso wjelikanow”. Namakajomy ju w pódpołdnjowej Engelskej blisko města Salisbury. Konstrukt wobstoj z wjelikich kwadrow, kótarež su z drugimi kwadrami pókšyte. Twař zda se byš žiwna, dokulaž njejo na nic pódobne, což znajomy ze wšednje architektury. A jano z minimalneju technikou su mógali toš tu twař zrealizěrowaš. Šěžke kamjenjane kwadry su nejpjerwj 200 km transportěrowali a pótom do kólasa zestajili. Kak su to gótowali, móžomy jano gódaš. Głowny zaměr cełogo městna južo nichten wěcej njewě. Jasnje pak jo, až jedna se wó kamjenjany kalendař ze starowěka (Altertum). Na dnjach zawrošenja słyńca jawi se słyńčna kula dokradnje mjazy dwěma wjelikima kwadroma. To pokažo, kak wjele su luže južo w bronzowem casu wěželi. Wóni su pširodu wobgłědowali a kaznitosći wótwóžili. Jo wjelgin řednje, až jo kultowe městno – lěcrownož wobškóžone – až do žinsajšnego pšetrało. Wóno jo z pšawom „kulturne derbstwo cłowještwa“ a słuša k nejwěcej woglědanym městnam Wjelikeje Britanskeje.

WUSLĚDKI: Napišćo pismik nadpisma, kótaryž se góži k tekstoj:

nadawk 1 tekst 1 – nadpismo: ___

nadawk 2 tekst 2 – nadpismo: ___

nadawk 3 tekst 3 – nadpismo: ___

nadawk 4 tekst 4 – nadpismo: ___

nadawk 5 tekst 5 – nadpismo: ___

ŽĚL 2

Cytajšo nejpjerwej nadawki 6 do 10, pótom casnikaški pšinosk.
Nakšickujšo pšawe wótegrono.
Slěd nadawkow njewótpowědujo pšecej slědoju teksta.

Naše susedy a pšíklady

My cesto glědamy na situaciju Serbow w Nimskej, snaž pak jo teke raz zajmne, se zaběraš ze situaciju Nimcow w drugich krajach, na pšíklad w Dańskej.

Ze stawiznow jo znate, až su byli strony žinsajšnje Šleswig-Holsteinskeje dłužke stolěša žěl dańskega kralojstwa. W lěše 1864 pak jo Pšuska Šleswig-Holsteinsku wobsajžila a pšibiła k Nimskej. Pó přednej swětowej wójnje jo se pótom wótměło ludowe wótgłosowanje a jedna połojca ludnosći jo se za pšístušnosć k Dańskej, ta druga k nimskemu statoju wugronila. Nowa granica jo se šěgnuła a pódpołnocny žěl Holsteina jo se wrošil k Dańskej a pódpołdnjowy jo wóstał pší Nimskej. Wót togo casa su strony pó wobyma bokoma noweje granice etniski měšane a stej nastalej dvě narodnej mjeńšynje: Dany w Nimskej a Nimce w Dańskej.

W lěše 1955 jo se granica wobtwaržila pšez tak pomjenjonu Bonnsko-Kopenhagensku deklaraciju.

A z něga wótergi problematiskego poměra pšez nacionalistiske tendence wobeju mjeńšynowu jo nastala pšíkladna kooperacija. Powě-

damy někak wó lichbje 50.000 Danow w Nimskej a 15.000 Nimcow w Dańskej. Wobej stata, Nimska a Dańska, stej pšilubišej mjeńšynje na swójom teritoriumje kulturne pšawa a finanzielne spěchowanje, což stej teke zrealizěrowalej.

Centrum dańskeje mjeńšyny w Nimskej jo Flensburg. Město ma w młogem pódobnu rolu ako Chóšebuz abo Budyšin za Serbow. Flensburg jo sedlo dańskich kulturnych institucijow a teke narodnej organizacije Danow w Nimskej "Sydslesvigske Forening". Eksistěrujo samo dańska politiska partaja "Südschleswigscher Wählerverband", ako jo tejerownosći zastupjona w krajnem sejmje w Kielu a njetrjeba za to žednu 5% klawslu. Wuznaše dańskich wobydlarjow k swójej narodnosći jo bejnje móčne, což se wótblyščujo w krađu wuwitej seši dańskich kubłanišćow. K tomu lice žišownje, zakładne šule a dwa gymnaziuma. Dalej staraju se dańske medije a cerkwja wó zdžaržanje dańskeje rěcy, wósebne we familijach. Wažne jo dańskim wobydlarjam w Nimskej teke, w strowotnistwje a w komunalnych zastojnstwach dańsku rěc wužywaš

móc. Tak su Dany w Nimskej – nje-glědajucy na pširodny asimilaciski šišć – žywa, aktiwna a sebjewědobna narodna mjeńšyna. Wuski kontakt k swójomu maminemu kraju toś te narodne aktiwity spěchujo. Nimska mjeńšyna w Dańskej jo žywa w nejpódpołdnješem žělu połkupy Jütland. Kulturne a politiske žywjenje dańskich Nimcow jo teke derje organizěrowane a funkcioněrujo pódobnje, ako to dańskeje mjeńšyny w Nimskej. Nejwaźnejša narodna a kšywowa organizacija jo how “Bund deutscher Nordschleswiger” z głownym sedłom w Apenrade. Jich politiska partaja “Die Schleswigsche Partei” pak ma wěcej regionalny charakter, wóna se zasažujo za nastupnosć nimskeje mjeńšyny, ale rowno tak za zmócnjenje cełego regiona. Nimske šule w Dańskej a ten jaden nimski gymnasium su priwatne šule w nosařstwje Nimskego šulskego a rěcneho towaristwa (DSSV). W nich jo wuwucowańska rěc nimska, dańska rěc pak se teke pódawa a pősřednjenje dańskeje kultury a dańskich stawiznow słuša ku kubłańskemu planuju. Dalej wudawa mjeńšyna nimski ženik a ma nimske radijowe wusćełanja. Teke cerkwine a socialne žywjenje stej

w nimskej rěcy zawěšćonej. Zespolinajucy móžo se groniš, až Šleswigska – rownož jo pširědowana dwěma statoma – jo dobry pšikład za zgromadne žěło pšez granicu. Z tym ma wóna wuznam za cełu Europu. Teke Serby mógu sebje wót how pšecej zasej inspiracije holiš. Eksistěruju teke južo dobre zwiski mjazy Serbami a wobyma minoritoma. Wósebnje což kubłanje nastupa, su se Serby wšake wótglědali, pšedewšym glědajucy na bilingwalnu wucbu a metody wuwucowanja. Ceptařki a ceptarje z Górneje ako teke z Dolnjeje Łužyce su južo pšewjadli ekskursije do tych poćnocnych stronow.

Šleswigski pšikład wuraznje pokazujo, až jo móžno, pšašanja, teke gaž su kontrowersne, mimo wósebnych konfliktow a na měrniwu wizu rozwěžaš. Wobydlarje w pódpoćnocnej a połudnjowej Šleswigskej maju dobry mjazsobny kontakt, pšez to se derje znaju a teke respektěruju wašnju žywjenja a kulturu drugego. To jo zakład za tolerantne susedske žywjenje. W pšigranicnych stronach wuměju luže rěc drugeje ludoweje kupki. Tak jo se wuwijała ta typiska dwójna identita za ten žěl Europy.

(pó Pratyji 2013, b.147-149)

nadawk 6

Šleswig-Holsteinska jo

- a slůšała dłujki cas ku Dańskej kronje.
- b w lěše 1864 wobsajžila Pšusku.
- c se pó přednej swětowej wójnje w celku pšibiła Nimskej.

nadawk 7

Dańska a nimska mjeńšyna

- a stej pó licbje rowno tak wjelikej.
- b dostanjotej wósebne finacialne spěchowanje wót Europeškeje unije.
- c matej dobry kazniski zakład za swójo wuwise.

nadawk 8

Dańska mjeńšyna w Nimskej

- a njama narodnu organizaciju, za to pak politisku partaju.
- b ma swój politiski centrum we Flensburgu.
- c glěda nejwěcej na zdžaržanje kultury a mjenjej na zdžaržanje rěcy.

nadawk 9

Nimce w Dańskej maju

- a swójske šule, ale tam se bóžko dańska rěc njepódawa.
- b maju narodnu organizaciju a politisku partaju.
- c maju ako Dolnoserby jano tyženik.

nadawk 10

Nimska a dańska Šleswigska

- a cotej se zasej zjadnošić.
- b njejstej žednje kontrowersne pšašanja mětej.
- c stej dobry pšikład mjeńšynoweje politiki w Europje.

ŽĚL 3

Cytajšo nejperwej situacije 11 do 20, pótom znatecy njenja **a** do **i**. Rozsuzćo, kótare znatecy njenje gózi se nejlěpjej ku kótarej situaciji. Smějšo kuždy tekst jano jaden raz wužywaš. Dwa teksta njebužošo trjebaš.

	situacija	pismik znatecy njenja
11	Wy mašo žeń wótwórjonych žuri we Wašom towaristwje a cošo wustajeńcu wó Serbach pokazaš.	
12	Waš kurs serbšćiny co pšewjasć drogowanje do srježnjeje Łužyce. Pytašo za zajmnymi celami.	
13	Jo september a planujošo waše gódowne wiki. Cošo raži pšedawaš wótpowědne eksponaty.	
14	Wy sćo atraktiwna młoda žeńska wót 19 lět a pytašo wupominanje.	
15	Waš nejstaršy syn se zajmujo za filmowanje. Wy pytašo móžności, žo móžo swóje rezultaty pokazaš.	
16	Waša Domowinska kupka co wugótowaš filmowy wjacor.	
17	Za wobkóncenje wucby w zakładnej šuli cošo ze žišimi nawjeršeš film a pytašo za to pomoc.	
18	Waša starka jo pšed wjele lětami sobu grała w dokumentarnem filmje w Bórkowach. Něnto sćo cytali wó pokazanju filma.	
19	Waša Witaj-kupka w horše jo nazwucowała rědny kulturny program. Něnto pytašo za móžnosťami jen pokazaš.	
20	Wy sćo studentka a se zaběrašo z mjeńšynowymi pšašanjami. Sćo cytali wó zajmnem eksperimenš w Chóšebuzu.	

a

Myto za regionalny krotkofilm

Kuždy lěto wótměwa se w głownem měsće Dolnje Łužyce Pódzajtšno-euroopski filmowy festiwal. Pšawidłownje pokazuju tam teke w sekciji „Domownja“ krotkofilmy z Łužyce abo ako su z njeju zwězane. Wjacor pšed oficialnym wótwórjenim festiwala su kazane filmowce pšedstajiš swóje produkcije. Jury wuzwólijo nejlěpše filmy, ako budu pótom mytowane. Teke Założba za serbski lud pšepódajo w ramiku teje pšegledki filmow wósebnje myto we wusokosci wót 1.000 €. Za pšiducy Filmowy festiwal napominaju organizatory, zasej nawjeršeš originelne a kreatiwne krotkofilmy wšych žanrow. Žěla mógu se zapódaš až do 15. oktobra pód: www.shortfilmaward.de

b

Něga w Bórkowach

Woglědaš se chłošćonku serbskeje filmoweje produkcije póbitujo se pět k zeger 17.00 w Domowniskej špě w Bórkowach. Wjednicy muzeuma jo se ražiło, wobstaraš krotkofilm „Lěše w Błotach“ z lěta 1952. Njejsu w njom jano pokazane klišeje rušujucych zapustarjow a čoňujucych žowców, ale wopšawdne žěłowe sceny na pólu, na łukach, na gruntach a pši groblach. Toš ten 15-minutowy barwojty film jo nawjeršeła filmowa kupka něga pód nawjedowanim Měta Nowaka-Njehorńskego. Tegdejše awtentiske grajarje su wósebnje pšepšosone, aby w rozgronje mógli wó swójjich zašišćach a dožywjenjach wulicowaš. Tak njeskomužćo toš tu šansu! Zazwónšćo, aby mógli se městno rezerwěrowaš: 03065 – 480337.

c

Teke filmy w Dolnosorbškej bibliotece

Produkcija filmow ma w Serbach dłužku tradiciju. Nejstaršy serbski filmowc jo był w Dolnej Łužycy faraš Herbert Cerna. W casu NDR a pózdžej jo filmowe studijo „Sorabia“ producěrowało grajne, žišece a dokumentarne filmy. Wót casa pšewrota wuscělatej telewizija mdr za Górnju Łužycu mjasecny magacin „Wuhlakdo“ a rbb za Dolnu Łužycu program „Łužyca“. Cejdeyki dolnosorbškich nagrawanjow „Łužyca“ a wšake druge filmy w dolnosorbškej rěcy su k namakanju w Dolnosorbškej bibliotece w Chóšebuzu. Chtož co wugótowaš filmowy wjacor abo sam film póžycyš, daš se wobrošćo na Dolnosorbšku biblioteku. Skažćo Waše žycenja pód: dsb-stiftung@sorben.com

c**Serwis kulturneje informacije LODKI**

Serbska kulturna informacija LODKA w Chóšebuzu póbitujo serbskim towaristwam a Domowinskim kupkam wobšyrny serwis. Wósebne pórucenje su tši drogowańske wustajeńce, ako mógu se wupóžycyś: „Serby we Łužycy“, „Jatšy w Serbach“ a „Řěcywědnik a sociolog Arnošt Muka“. Kužda wustajeńca wobstoj ze 10-13 toflow z wobrazami a informatiwnymi tekstami. Wugótowali su je sobužěłašerje kulturneje informacije w zgromadnem žěle z grafikarjami a slěžarjami. Ako dalšny serwis póbituju pomoc pši wugótowanju serbskich zarědowanjow, na pšíkład cytanjow, kulturnych programow abo pšedstajenju wěštych rucnikarstwow. Wobrošćo se na LODKU z Wašymi žycenjami a wóna wopytujo je dopołniś.

Serbska kulturna informacija LODKA, mejlka: stiftung-lodka@sorben.com

ć**Serbska kultura w Barlinju**

Kužde lěto wótměwaju se w Barlinju nejwětše wiki za rolnikařstwo, zagrodnistwo a zežywnjenje, tak pomjenjony „Zeleny tyžeń“. How se zmakajo tradicija z inowacijami, což nastupa surowizny, biologisku a ekologi-sku produkciju a žaržanje skóta. Nimska jo zastupjona z kuždym zwězkowym krajom. Kraje pak njewustajaju jano swóje produkty, ale dawaju teke dohlěd do swójeje kultury. Což Bramborsku nastupa, dej se teke lětosy zasej za Błota wabiś. Za pšepokazanje serbskeje kultury pytaju togodla ansamble, chory, rejowańske towaristwa abo žišece kupki, ako mógu serbski program pšedstajiš. Pšizjawjenja su móžne až do 12. septembra na slědujucu adresu: eventliste.gruenewoche@berlin.de

d**Lušt na filmowanje?**

Řěcny centrum WITAJ w Chóšebuzu jo měł pšed lěťami filmowy projekt. W njom jo se nawjeršeło wósym filmow a grali su serbsčinarje wšakich šulow. Pó wobkóncenju projekta njejsu se z wuknikami wěcej wjeršeli žedne filmy. To jo škóda. Film póbituju wjele móžnosćow za kreatiwnne pšedstajenje. Cesćone ceptarje a wótkublařki, gaž mašo zajm, nawjeršeš film a trjebašo pomoc pši tom, wobrošćo se na SAEK, to su sakske wukublańske a wuproběrowańske kanale, ako wobsejži nejmodernjšu techniku a pšizo rad do Dolneje Łužyce a z Wami a wuknikami nawjeršijo Waš film.

Glědajšo pód: www.medienpädagogik.de abo SAEK.de

e

Burski tykańc a wuměłstwo

Južo 10 lět ma gmejna Móst tradiciju, pšewjasć plainer (mólowanje pód gołym njebjom) za lubowarjow wuměłstwa. Wobźělniki se how zmaka-ju, bydle we jsy a móluju motiwy wokoliny abo wejsańskego žywjenja. Tak su južo nastali małe wuměłske drogostki. Pšecej přědnu nježelu w oktobrje pšepšosuju gmejna na wustajeńcu tych akwarelistow a kreslarjow. Gaž cošo sebje jich atraktiwne a regionalne wobrazje woglědaš, pšićčo 2. oktobra z. 14.00 do mósćańskeje cerkwje. Kulturny program wugótujo Mósćański duo a pó wótwórjenju móžo se kuždy pši kafeju a burskem tykańcu rozgranjaš z wuměłcami.

ě

Slěpjańske žywjenje - typiske serbske

Kulturna informacija w Slěpem ma w programje stawnu wustajeńcu k slěpjańskej drastwje. Za to jo wugótowała pupki we wšykných wariantach serbskeje drastwy swójego regiona. K tomu słušaju swěžeńska, žěłowa, cerkwina a žałowańska drastwa. Pši wšykných drastwach pokažu se warianty za nosafki we wšakich starstwach. How su wizeš rozdźěle w barwach kóšule, micki ako teke cypjela. Wósebnej chłošconce stej serbska swajžba a serbske dupjenje. Pši Wašom woglěže sobužěłaferki kulturnego centruma Wam kuždu drastwu wěcywustojnje rozkładuju.

Serbski kulturny centrum Slěpe, Droga měra 65, 02959 Slěpe,
Tel.: 03 57 73 - 77 230, mejlka: schleife@sorbisches-kulturzentrum.de

f

Wukniki pšespytuju

Na Humboldtowem gymnaziumje w Chóšebuzu su gótowali zajmny eksperiment. Su pšewjadli sociologiske pšespytowanje, kak luže pšiwzeju serbske žywjenje we wšednem dnju. Za to su tši žowća ze 10. lětnika cely tyžeń chójžili w serbskej drastwje, w šuli, w měsće, w kupnicach, w busu, w šěgu atd. Wuknice su měli nadawk, kuždy žeń protokolěrowaš, co jo se tšojto. Z dnjownikow jo nastała wobšyrnješa rozpšawa. W njej žowća wulicuju, kake su jich wósobinske zašišće byli a kak su luže reagěrowali. Toš te rezultaty kšě zjawnosći a wósebneje serbskeje comunity pšedstajiš.
Termin jo 14. maj, zeger 15.00 na Drježdžańskej droze 23.

og

Zgromadnje spiwaš a rejowaš

Dolnoserbški žisecy a młožinski ansambel jo se w slědnych lětach wjelgin derje wuwijał. Tuchylu jo jich 20 čłonkow w chorje a šesć w rejowańskej kupce. To jo w přědnem rěže wuspěch dobrego wuměłskego nawjedowanja. Ansambel pak trjeba stawnje dorost. Znaša w dolnoserbškej rěcy njejsu wuměńjenje, ale witane. Serbska drastwa móžo se wupóžycyć. Proby su raz wob tyžeń pšecej stwórk z. 16.00 we wěcejzaměrowej rumnosći Dolnoserbškego internata. Čtož co sobu gótowaš, daš se pšizjawijo pla wjednika ansambla Karla Wojta z mejlku: wojtokarlo@dszian.de

h

Šykowane rucnikařki a rucnikarje wabje

Cas leši, myslišo na to, až gódy pšidu malsnje! My, rucnikařske towaristwo a lajske wuměłce z Husa, smy pšigótowali za Was řědny adventny sortiment, w kótaremž su z drjewa wudreslowane janžełe, górniki abo sněgowe muže, z papjery wubaslone gwězdy a ptaški, wužete a wukokulkowane dariki, wětše a małe stykowanja a dalšne pyšnotki. Se wě teke njefeluju lubosnje wuštugany žłobik ze wšyknymi paršonami a zwěrjetami. Žeńskecy krejz jo nagótował wušej togo wjele řědnych gódownych kórtkow. Naše wužěta móžošo skazaš za wustajeńce abo pšedawanje na Wašych gódownych wikach.

Wobrošćo se na: Gudrun Kauške pód: www.pilne.rucnikarje@hus.de

i

Picnjo pyta řědnolinku

Kužde lěto wótměwa se w awgusće w městašku Picnjo wósebnaj atrakcija. Jo to rybakařski swěžeń. Pětk wótpođnja jo łojenje rybow a sobotu „Štapanje rybakarjow“, což se wótmějo ako srježowěkowy event, glich na čoňach. Čtož ako přědny padnjo do wódy, jo zejgrał. Nježelu jo pšešěg, mjazy drugim ze swajzbařskim šěgom z Mósta. Wósebnaj tšojenje pak jo wuzwólowanje „Gatojskeje nikse“. Za to su atraktywne młode žowća pytane. Gaž sćo młodše ako 25 lět a což se pšizjawiš, wobrošćo se na towaristwo:

Picański rybakařski swěžeń z.t. pód 035601-8510.

Abo glědajšo na našu homepage: www.tourismus/peitz.de

Pisne pśespytowanje

Rěcne elementy

Toś ten test ma dwa žěla.
Wobžětajšo wósobinski a casnikaŕski tekst
z proznotkami, kótarež deje se wupołnić.

ŽĚL 1

Cytajšo slědujucy list. Wuzwólšo město kuždeje licby słowo, kótarež se gózi do teksta. Nakšickujšo je.

Luba Daniela,

mam špatnu wědobnosć, som kšěła tebjě južo pšed mjasecami pisaš, ale ako wěš, som se pšigótowała na kónčne pšespytowanje a (1) měła žeden cas. Razka za swóje hobbyje nic – njejsom w slědnem casu na pšikład žeden kusk na wiolinje grała. Njewěm južo, (2) to docetego hyšći wumějom. Gaž maš taki wjeliki eksamen pšed sobu, se wšo jano hyšći wjerši wokoło wuknjenja. Ale něnto som zwónožeła! Pšedcora jo było slědne pšespytowanje a mam zacuše, (3) som derje wobstała. Gaž pšespytowanje to teke tak (4), som něnto diplomowa psychologowka! Super, nic ga? (5) luby Micha jo mě ned wjacor do (6) góšćeńca pšepšosył. Pótom smej hyšći šlej (7). To jo było to pšawe, nic jano wódychanje, ale šelne wurušowanje.

W slědnem (8) sy se pšašała, lěc com z tobu na jaden tyžeń do Londona jěš. Se wě, rada! Pó tom celem stresu, jo to (9), raz něco wósebnego cyniš. London jo kšasne město, som južo wjele wó (10) cytała, ale bóžko hyšći njejsom tam była. Togodla som wjelgin narska. Za woglědanje (11) wósebnje zajmju Buckingham Palace a Madame Tussauds London, British Museum a London Dungeon. Naraž pšosym někotare terminy, gaž maš cas. Ja w přednem tyzenju septembra njamóžom, tam swěši naša mama swój 65. narodny žeń, ale howacej žo. Som se wěsta, až móžomej se (12) jaden tyžeń dojadnaš. Ja južo raz póglědnjom do intereta za dobrymi lětami a dobrym hotelom za naju. Wjaselim se južo wjelgin na drogowanje a na twój pšiducy list.

Wuščobny póstrow,
Andrea

Nakšickujšo słowo, kótarež gózi se do prozneho městna.

1.	a njejsom	b njejo	c nježžo
2.	a coš	b lěc	c južo
3.	a gaž	b jo-lic	c až
4.	a wiže	b glědaju	c wižimy
5.	a Swój	b Jogo	c Mój
6.	a dobry	b dobrego	c dobru
7.	a rejowat	b rejowaš	c rejowatej
8.	a list	b listom	c lisće
9.	a rědny	b rědnych	c rědnje
10.	a nim	b njom	c njogo
11.	a mě	b se	c tebjě
12.	a za	b na	c w

ŽĚL 2

Cytajšo casnikaŕski tekst na pšiducem boce a wuzwólšo za kuždu licbu w teksće jedno se góžce słowo z kašćika (słowa a-l). Smějošo kužde słowo jano jaden raz wužywaš. Styri słowa njebužošo trjebaš.

Serbske žowća na plaketach ADAC

W ludności tak pomjenjone „Žołte janžełe“ [13] awta a sobužěłašerje ADAC. Wóni pomogaju w nuznych padach na droze a spórajú motorowe wózydła zasej k dalejjězdženju. ADAC jo se założył 1903 w Stuttgartarše [14] towaristwo za jězdžarje motorskich. W lěše 1911 jo se pšetwórił na „Allgemeiner Deutscher Automobil-Club“. Ako taki ma žinsa wěcej ako 20 milionow čłonkow a nowe sedło [15] Mnichowje.

Mimo cwiblowanja su teke Serby čłonki ADAC. Njeznate pak jo, [16] w stawiznach ADAC dajo teke małučke „serbske“ facety. A to zwisujo tak: Kužde lěto zgromažuju se čłonki motorowego a awtomobilnego kluba [17] swójeje głownej zgromažinje, a to pšecej [18] hynži. Tamkor jědu čłonki pótom z cełego kraja, teke, aby luže a kraj póznali. Pši takich góžbach se wudaju spomnjeŕske plakety.

Te se pšecej orientěruju pó kulturnych wósebnošćach wogłědanych regionow. Cesto su nastali rědnje wugótowane a [19] barwojte emalěrowane wumělske drogotki. [20] raze su se čłonki ADAC teke zmakali we Łužycy. Pótom su [21] wótergi dostali serbske motiwy na zmakaŕske plakety.

To pak jo se [22] něntejšnem slěžeŕskem stawje jano stało w ranych stawiznach kluba. Pódobnje kaž listowe znamki a pógłědnice su se te plakety spěšnje wuwijali k zběraŕskim pšedmjatam. Dotychměst jo šesć takich serbskich motiwow na nich znatych. [23] jednu plaketu jo na pšikład służyło serbske žowćo we Wórjejskej drastwje ako pšedłoga. Žinsa pak wuslěžiš fotografow, wugótowarjow abo samo wusokosć nakłada takich plaketow, to njejo wěcej móžno.

Ale móžomy [24] wěstosću na to pokazaš, až teke Serby su w stawiznach ADAC swóje slědy, lěcrownož snadne, zawóstajili.

(pó Pratyji 2013, b. 103-104)

a AKO	b PŠI	c NĚŽI	č ŽEDNE
ć DLA	d SU	e ZA	ě PÓ
f AŽ	g SE	h K	i ALE
j GA	k ZDŽĚLA	ł Z	l W

WUSLĚDKI:

Zapišćo pismik słowa, kótrež se do proznego městna góži.

13.		16.		19.		22.	
14.		17.		20.		23.	
15.		18.		21.		24.	

Pisne pśespytowanje

Pisanje

Wuzwólšo se ako předne **temu A** abo **temu B**. Rozsuzućo se malsnje, dokulaž mašo za społnjenje nadawka jano 30 minutow casa.

tema A: Napšašowanje fitnessowego studija
abo

tema B: Reakcija na twaške žěła

tema A:

Fitness za ceļu familiju

Sport jo jaden ze zakładow za fyziske, emocionalne a duchne derjeměše. To jo powšykne pšipóznate dopóznaše. Našo fitnessowe studijo co se wěcej pó tom orientěrowaš a nic wěcej jano sport póbitowaš. My comy se w pšiducem casu pšetwóriš do wěcejgeneraciskeje sportoweje a strowotneje agentury. Za to smy póstarcyli zjawne napšašowanje wó tom, kake žycenja by naše woglědarje za to měli. Napišćo nam togodla až do 30. apryla Waše ideje a naraženja. Kuždy tšeši dopis dobydnjo za ceļu lěto dermatnu kórtku za našo studijo.

FITNESS-ALLROUND, Žylojska droga 30, 03044 Chóšebuz

Wy bydlišo w bliskosci fitnessowego studija
a se wobžěljišo na napšašowanju. Napišćo:

- swóje mysli k wěcejgeneraciskim póbitowanjam
- swóje wócakowanja na strowotne a duchne póbitowanja
- swóje pšedstajenja wó optimalnem wugótowanju fitnessowego studija
- swóje pšedstajenja wó wažności noweje agentury za ceļu měsćański žěl

Napišćo list na fitnisowe studijo (ca. 150 – 200 słowow) a reagěrujśo

- a) na nanejmenjej tši wót pódanych dypkow
abo
- b) na nanejmenjej dwa wót pódanych dypkow a wopišćo dalšny aspekt,
kótaryž sćo se sam(a) wumyslili.

Njzabyrišo zachopjeńk a kóńc lista. Pšosym pišćo tak, až dajo se cytaš.
Njewużywajśo žeden wołojnik.

tema B:

Twaŕske žěła w tyženju 11

Pórěženje a pšetwarjenje wódowódow na Hegelowej droze 1-65 bužo w tyženju 11 (11. – 15. měrc) pšecej wót zeger 07.00 do 16.00. Wugbajo to chósėbuska firma STR GmbH & Co.KG dŕymokotwaŕ a twaŕ rorowych pšewódow.

Pšigranjaŕski partnaŕ za nastawajuće pšašanja jo domownik, kněz Hince, ako ma rěčne góžiny wót wałtory do stwórtka zeger 09.00 – 12.00 abo jo k dostašeju pód handyjowym cyšlom 0172-33 65 54.

Pšistup do bydlenjow njejo notny. Parkowanje na parkowaŕskich městnach pšed domom njejo w tom tyženju móžne, pšosymy wobsejžarjow awtow parkowaš na parkowanišću na Herderowej droze. Zastojnstwo doma

Jo južo tyžeŕ 12 a twaŕske žěła hyšći njejsu wobkóŕcone. Južo drugi tyžeŕ mašo jano zymnu wódu. Topjenje funkcioněrujo jano dvě góžiny dopednja.

Napišćo wobšěžkanje na zastojnstwo doma (ca. 150 – 200 słowow) a reagěrujšo

- a) na nanejmenjej tši wót pódanych dypkow
abo
- b) na nanejmenjej dwa wót pódanych dypkow, a wopišćo dalšny aspekt, kótaryž sćo se sam(a) wumyslili.
dypki:
 - napišćo swóje wócakowanja na reparaturu
 - napišćo swóje wobglědowanja w casu twarjenja
 - napišćo někotare dypki wašeje familiarneje situacije
 - napišćo, kótare napšawy mašo přědk

Njezabyŕšo zachopjeŕk a kóŕc lista. Pšosym pišćo tak, až dajo se cytaš. Njewužywajšo žeden wołojnik.

Rěcny certifikat dolnoserbšćiny

PÓSTUP II - zwucowanje 01

słuchanje

I. žěl

1	pšawje	wopak
2	pšawje	wopak
3	pšawje	wopak
4	pšawje	wopak
5	pšawje	wopak

II. žěl

6	pšawje	wopak
7	pšawje	wopak
8	pšawje	wopak
9	pšawje	wopak
10	pšawje	wopak
11	pšawje	wopak
12	pšawje	wopak
13	pšawje	wopak
14	pšawje	wopak
15	pšawje	wopak

III. žěl

16	a	b	c
17	a	b	c
18	a	b	c
19	a	b	c
20	a	b	c

cytanje

I. žěl

1	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g
2	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g
3	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g
4	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g
5	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g

II. žěl

6	a	b	c
7	a	b	c
8	a	b	c
9	a	b	c
10	a	b	c

cytanje

III. žěl												
11	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
12	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
13	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
14	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
15	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
16	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
17	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
18	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
19	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i
20	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i

rěcne elementy

I. žěl			
1	a	b	c
2	a	b	c
3	a	b	c
4	a	b	c
5	a	b	c
6	a	b	c

7	a	b	c
8	a	b	c
9	a	b	c
10	a	b	c
11	a	b	c
12	a	b	c

II. žěl

13	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
14	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
15	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
16	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
17	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
18	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
19	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
20	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
21	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
22	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
23	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l
24	a	b	c	č	ć	d	e	ě	f	g	h	i	j	k	ł	l

pisanje nadawkoju wótpowědujuce pógódnošenje:

- A dopołnjenje (wopšimješe, rozměra, tekstowa sorta)
- B koherenca (natwař teksta, zwěžanje sadow, sadowych žělow)
- C słowoskład (spektrum a wobkněženje)
- Č struktury (morfologija, syntaksa, ortografija)

*pó wopšimješu a rozměrje pšiměrjone - pšewažnje pšiměrjone -
pó žělach pšiměrjone - lěbda pšiměrjone - w celku njepšiměrjone*

Wustne pšespytowanje

Powědanje

Modul powědanje ma tśi žěle.

ŽĚL 1

Prezentěrujśo Wašej rozgranjańskej partnańce/Wašomu rozgranjańskemu partnerjeju jaden z dołojce napisanych temow. Wy maśo za to dvě minuśe casa. Pó swójej prezentaciji wótegrońśo na pšaśanja Wašeje partnańki/Wašogo partnerja.

Pó tom, aź Waša rozgranjańska partnańka/Waš rozgranjański partner jate prezentěrował/-a swój tema, stajśo jej abo jomu pšaśanja ako Was zajmju. W casu prezentacije pó móžnosći njepšetergniśo Wašu rozgranjańsku partnańku/Wašogo rozgranjańskega partnerja.

- ◆ knigły, ako sćo cytali (tema a jadnanje, awtor, wósoby, stil, Wašo měnjenje atd.)
- ◆ film, ako sćo wiźeli (družyna filma, tema a jadnanje, grajarje, Wašo měnjenje atd.)
- ◆ drogowanje, ako sćo gótowali (cil, cas, kraj, luže, zajmnostki kraja atd.)
- ◆ (muzikowe) zarědowanje, na kótaremž sćo byli (družyna zarědowanja, muzika, měśtno, Wašo měnjenje atd.)
- ◆ sportowe tšojenje, na kótaremž sćo byli (sportowa družyna, měśtno, rezultat, Wašo měnjenje atd.)

ŽĚL 2

Cytajšo slědujucy casnikaški tekst. Diskutěrujšo z Wašeju partnarčku/Wašym partnerjom wó wopšimješu teksta. Zaplasčo swójske nazgónjenja a měnjenja. Wobtwarźčo Waše argumenty. Powědajšo wó možnych rozwězanjach.

Co jo moda?

Stawizny drastwy su tak stare ako stawizny ćłowjecneje kultury. Głowna funkcija drastwy jo, luže pšed wliwami klimy a wjedra šćitaš. Togodla su wobydlarje proznjeńcow w lodowej dobje šopte kóžuchy nosyli, ako žinsa hyšći Eskimo w arktis gótuju. Druge wobydlarje našogo planeta zasej, ako na pšikład někotare w Africe žywe praludy (Urvölker), dla góruceje klimy žinsa hyšći lěbda drastwu nose.

Toš te fakty njesu se generelnje změnili, ze wšednego zdrastwjenja pak jo se jedna z nejważnejšych branžow ciwilizacije wuwila: moda. Powědamy žinsa wó tom, až jo drastwa moderna abo njemoderna, praktiska, alternatiwna, sportojska atd. Co pak jo pópšawem moda? Gaž wó někim gronimy, až se wón modernje drastwi, groni to pón, až wótpowědujo słodoju wětšyny luži? Moda se žinsa wjelgin malsnje pšeměnja, dokulaž jo kradu wótwisna wót góspodarstwa. Tekstilna industrija producěrujo z pomocu nejlepšych designerow stawnje nowu a hynakšu drastwu, za kótaruž mócnje wabi. Z wabjenim se cesto pósta-ja, co jo moderne a co nic.

A luže kupuju raži moderne wěcy. Drastwa pak ma teke symbolisku gódnotu. Tak pokazuju uniformy na status nosarja w towarinosći a na pósěgi a zwiski mjazy nim a towarinosću (wójak, policist). Gaž luže maju wósebnu žywjeńsku wašnju abo kšě pšesiwo něcomu protestěrowaš (hipije, punkarje, gothics), nose wósebnje nadpadnu drastwu. A teke radosć na pšewoblekanju jo zajmny fakt. W zapustowem abo karnewalowem casu luže raži do drugich rolow zalězu. Graša z maskami a pšewoblekanje maju swój zakład južo w starej mytologiji. Luže su južo pšed lěttysacami z maskami a zogolom na pšikład zymske duchy wugnali, aby se mógało nalěše skóńcnje pšesajziš. Grichy su samo swójskego boga měli, k cesći kótaregož su raz wob lěto pšawje praskali. Bogoju jo se groniło Dionysos. Z tych starych tatańskich nałogow jo nastał poždzej karnewal abo našo camprowanje.

Kaki pósěg mašo Wy k može? Kupujošo jadnorje drastwu abo jo moda za Was wenkowne zwopšawjenje pócyńkow Wašeje wósoby?

(pó Płomjenju 11/2001)

ŽĚL 3

Wej stej njedawno šěgnułej do Hamburga a matej wótgłědanje, how zgromaźiš familije a luže, ako su teke z Łužyce how abo do bliskosći šěgnuli a powědaju serbski. Wam jo znate, až su to tši familije ze žišimi, dwa studenta a jaden pśistajony na montaży. Gótujtej zgromadnje z Wašeju partnařku/Wašym partnarjom plan, co jo wšo móžno organizěrowaś za zmakanje takeje maćeje serbskeje community.

Transkripty

Rozmějuce słuchanje

Dolnoserbšćina - PÓSTUP II

(zwucowanje 01)

samostatne wužywanje rěcy

Pisne pšespytowanje

Rozmějuce sluchanje

ŽĚL 1

nadawki 1 do 5

Lube písłucharje a písłuchařki Serbskego rozgłosa, řednje, až sćo zasej zašaltowali Waše radija. Słyšyšo něnto aktualne powěsći tyženja:

Chóšebuz. Nałožowanje serbskeje řečy w serbskem sedleńskem rumje se spěchujo. Jo žycone, až komuny swóje znatecynjenja abo internetowe boki dwójorěcnje wugótuju. A kuždy wobydlař a kužda wobydlařka ma to pšawo, se w serbskej řečy na swóju komunu wobrošić. Pšez to jo z tym licyš, až komuny a amty budu cesćej teksty do serbskeje řečy a wót serbskeje řečy do nimskeje pšestajaš daš. K tomu su pšestajarje a pšestajarki trěbne. Ten, ako serbsku řeč derje wumějo, daš se togodla pšizjawijo pla referenta krajneje zagroniteje za nastupnošći Serbow. Status ako zapšisegany pšełožowař abo zapšisegana pšełožowařka njejo notny. Gaž komunam za pšestajanje nastanu kasty, budu wóni zarownane.

Chóšebuz. Wuwiše měšta Chóšebuz a jo był wažny dypk na pósejženju měšćańskeje zgromažiny srjodu tyžeń. Wušy šořta jo wuwjadł, až se tuchylu wjele planujo za twařske wuwijanje měšta, ale až se teke dalej glěda na serbsku řeč w zjawnem žywjenju. Zgromažina jo nažěłała tak pomjenjony „Integrěrowany měšćański koncept – Chóšebuz 2035“, ako stoj teke na internetowem boku. Tam su zarědowali temowe póla, ako: Mócny centrum a stabilne žěle měšta, Wugótowanje moderneje infrastruktury, Wuwijanje Rogeńskego parka a teke Widobna dwójorěcnošć. Ku kuždemu dypkoju móžo se luž něnto wugroniš, co jo dobre a co za jogo zdašim su zabyli w lisćinje naraženjow.

Barliń. Gano jo se wózjawilo pówoblicenje žěłowych městnow w brunicowej industrijy Nimskeje. Studija zwěšćijo, až we Łužycom a w kuždem drugem pótrjefjonem zwěžkowem kraju jo póžěl direktnje pšistajonych žěłašerjow a žěłašerkow w brunicowej industrijy mjeńšy ako jaden procent. Slěžarje a slěžarki wótwóžiju z toho, až strukturna změna njebužo taka kšuta ako dla kamjeńtneho wugla. Drugi dypk jo, až bejna licba žěłašerjow a žěłašerkow w brunicowej industrijy jo wušej 50 lět starych. Jich žěłowe městna daju se zwětšego znjasliwje

wóttwariš. Dajo pak mań indirektnych žělowych městnow w tej industrijiji pšez druge firmy, a te lice 5 do 10 tysac pšistajonych we Łužycoma, což jo krađu wusoka licba.

Chóšebuz. Ekonomija dolnoserbških domowniskich muzejow bužo žeńk ak žeńk šěžčejša. Personalne kasty stupaju a rumnosći deje se rownocasnje wówardowaš. Wudawki njasu gmejny sami, to pak bužo za nje skóro njemóžne pšez wusoki dank, ako deje na amty płašís. Wjele gmejnow jo južo zadlužonych a spěchowanje kulturnych pšedewzešow wobglědujo se ako luksus. Na drugem boce pšizo pšez muzeje teke wěsta licba turistow do jsy, což wugótujo pozitiwny góspodařski faktor. Pši planowanju etata dej se něnto wšuzi na dobry kompromis glědaš. Gmejny muse pytaš za rezerwami a nejskerjej wót wšykných projektow pitšku šmarnuš.

Hochoza. Slědny tyžeń jo se blisko Hochoze paliła luboraska góla. Wogeń jo se w tej mócněj suchoš sam zapalił na „stšělařskej cerje“, něgajšnej puscínje, žož ruske wójaki su měli raz wójařske zwucowanišćo. Tłusty slup kurja jo był žedne dny daloko wižeš. Wótpaliło jo se wěcej ako 400 ha góle – bomy, tšawa a wrjos. Paliło jo se pak dwójcy. Za tym, až su wogeń pětć tyžeń k přědnemu razozu wugasyli, jo chopił ten samy žeń wótpođnja se zasej bajaš a chylu pózdžej wótnowotki rozšyrjaš. 180 wobornikow jo gasyło, teke z helikopterom, ale akle mócný dešč jo wogeń wałtoru tyžeń dpođnje zagasył.

Žyłow. Serbske koparje – to dolnołužyske serbske balokopařske mustwo – jo nježelu grało na žylojskem sportnišću pšešiwu młožinskemu mustwoju Energija Chóšebuz. We regularnem grajnem casu jo to graše se skóńcyło z rezultatom 1:1. Akle pši stšělanju jadnastkow su góšći z města lěpjej stšělali a dobyli z rezultatom 4:3. Cełe graše jo było wjelgin fairne a wurownane, pši kótaremž grajarje Energije njejsu Serbam nic darili. Licba wót někak 600 pšiglědarjow jo teke była wjelgin spokojeca. Fanowe bloki su grajarjow mócnje pógónjowali a machali z chórgojckami a su spiwali. Pó grašu su młodostne hyšći gromadu wóstali a diskutěrowali wó profijowem a amaterskem balokopařskem sporše.

To su byli žinsajšne powěšći. A něnto pšizo to nejnowše wó wjedrje....

ŽĚL 2**nadawki 6 do 15****redaktorka:**

Lube píšslucharje a píšsluchařki, w žinsajšnem głownem wusćełanju smy píšgótowali za was wjelgin zajmnu a rownocasnje píšsku njewšednu tematiku. Comy se mały kus zaběraš ze zemjańskimi familijami w Dolnej Łužycy. Ako partnerja som se k tomu píšepšosyla historikarja z lubnjojskego muzeja, kněža Schmitten-dorfa. A how ned přédne pšašanje na Was, kněz Schmitten-dorf. Kótare znate zemjańske familije z Dolnej Łužyce móžošo nam nalicyš?

kněz Schmitten-dorf:

Mamy někotare take familije, wěšće ze starodawnych casow, ale te mjenja su hyšći znate a wšake pótomniki su teke hyšći žywe. Myslimy se jano na znaty rod von Lynař z Wjerbna, abo von Schönfeldt abo von Oettinger z Wjerbna, z kótaregož jo wujšła grobina von Seydlitz; abo familiju von Pannwitz z Kórjenja, von Werdeck ze Skjarbošca abo se wě na wjercha Pücklera z Mužakowa pózdžej Chóšebuz.

redaktorka:

To jo wjelgin zajmne. Jo, ja píšizom sama z Wjerbna a luže mógu se hyšći derje na grobinu von Seydlitz domarkowaš. Wóna jo tegdy cesceje jězdžiła z Błošańskeju zeleznicu do Chóšebuza, aby se wuchóžjowała pó měsće.

kněz Schmitten-dorf:

To jo wěрно, groni se, až jo ako přédne pšecej šła do tegdejšeho hotela "Zum Schwan" a tam piła swój moka z konjakom. Pótom jo chójžiła pšez wobchody, wóseb-nje za kosmetiku. Jo ga była rědna žeńska a wjelgin žaržała na swójó wenkowne. Nadpadnuła jo teke pšez swójó wósebnu garderobu, ako jo była napšawdu z casa wusokego zemjaństwa, žinsa by gronili, ako z filma abo žiwadła. Pšedewšym te wusoke crjeje za taku južo wobstaršu žeńsku su byli legendarne.

redaktorka:

Wěšćo Wy, co jo z njeje wordowało?

kněz Schmittendorf: Slědne lěta jeje žywjenja su byli tužnjše, jo se žělila wót manželskego a pótom bydliła ze swójeju mamy na wjerbańskem grože. Wjelike wobsejeństwo njejeje wěcej mětej a tak stej se někak pšez žywjenje pšedrětej. Ako jo mama wumrěła a grobina sama bywašo chórowata, jo šěgnuła k swójej żowce do Lüneburga, žož jo w lěše 1975 wumrěła.

redaktorka: Kaki poměr jo grobina měła k lužam we Wjerbnje?

kněz Schmittendorf: Groni se, wjelgin dobry. Wóna jo była jaden “original” a woblubowana. Jo była muzikaliska a mógała derje spiwaś, wótergi jo jeje mama ju pšewóžowała na klawěrje. A teke w mólowanju jo była wobdarjona. Na wótpođnjach jo cesćej wurejtowała do wjerbańskeje wokoliny. Z lužimi jo se derje znjaśła, jo samo tam a zas z nimi žortowała. Jeje pšistajone su byli pšecej z Wjerbna. Bogatše rucnikarje su ju na jubileje pšepšosyli a wóna jo rada pšišła, tak až góšćina jo była wobogašona pšez jeje wósebnu pšibytносć.

redaktorka: A kak jo to z grobom von Lynař? Grajo wón abo ta familija žinsa hyšći rolu we Łužycy?

kněz Schmittendorf: Jo, samo wažnu. Ned pó pšewrošenju su derbniki Lynařskeje familije stajili pšosbu wó slědkdašu groda w Lubnjowje do swójtwa familije, comuž jo se w lěše 1992 teke zwóliło. Pótomniki zemjańskeje familije, Guido a Christian ze swójima žeńskima, njejsu dłuško pšemyslowali a wót tego casa bydle te Lynařske zasej na grože w Lubnjowje. Familija jo saněrowaś dała ceły grod a z wěstego žěla wugótowała hotel, ako jo žinsa přědna adresa w Lubnjowje. Guido von Lynař jo wudał knigły wó historiji familijowego rodu a naspomnjejo we nich mjazy drugim, až jogo stary nan Wylem von Lynař jo był sobuakter pši atentaše na Hitlera we lěše 1944. Za to jo był wótkatowany 9. septembra samskego lěta. W lěše 2013 su Lynařske pokazali w grože mimo familijoweje chroniki wustajeńcu “Domownja zawězujo”, kótaruž jo iniciěrowała Krajna centrala za

politiske kubłanje. Za wšo to jo dostała familija w lěše 2014 Bramborske turistiske myto.

redaktorka: To jo rědnje, až stara grobojska familija jo pšišła slědk k swójim kórjenjam.

kněz Schmittendorf: Jo, někotare su se pó slědkdašu swójtwa myslili, až familija, ako jo tegdy bydlila w Portugalskej, bužo te pjenjeze kasěrowaš a tam wostaš. To pak su klišeje, až zemjańske luže glědaju jano na pjenjeze. Wóni ga su rowno tak z domownju zwězane ako druge luže. Žinsa chójže te Lynarjowe žiši w Lubnjowje do žišownje a šule a starješe se aktiwnje wobžěle na tšojenjach tam ako teke w měšće samem. Młoda grobina jo samo załožyla krejz pšijašelow muziki, se angažěrujo w cerkwi a jo wótwórila mału lodu z interierom. Lynańske luže su mjaztym w Lubnjowje wusoko cesćone a pšípózna-te, wóni su stwóрили žěłowe městna a pšípomogaju wjelgin, až turisty pšidu do města.

redaktorka: Su te zemjańske rody teke Serbam pomogali?

kněz Schmittendorf: Jo, teke. Kněžk von Schönfeldt we funkciji krajnego ražca w Chóšebuzu a kněžk von Werdeck stej se wó to starałej, až wót lěta 1848 jo wujšel serbski tyženik "Bramborski Casnik". Se wě w zmysle nimskego rajcha, ale za dolnoserbšku rěč jo to pšewšo wažne było. Teke južo 100 lět jěsnjej su patrony, ako su se pšichylili pietizmowju, pódpěrowali šišć serbskich nabožnych spisow. Tak jo se na pšikład zemjan von Pannwitz wó to starał, až faraf Bogumił Fabricius jo pšišel do Kórjenja, blisko Chóšebuza. Tam jo wjelgin derje nawuknuł dolnoserbšku rěč a pšestajił Nowy Testament do dolnoserbšćiny. Kněžk von Pannwitz jo jomu pomogał swójsku šišćarnju załožyš, žož jo Nowy Testament a pózdžej dalšne serbske spise šišćał.

redaktorka: A kak jo to było z nejwěcej znatym zemjanom w Dolnej Łužicy, z grobu Herrmann von Pückler? Jo wón teke něco za Serbow gótował?

kněz Schmittendorf: We tom směrje njejo nam nic znate. Wón pak jo měł wětšynu serbskich burow wokoło Rogeńca na swójjich gruntach pśistajonych. Se pak wósebnje wó nich starał njejo, lěcrownož su nowše slěženja pokazali, až jogo přědowniki su zdžěla samo serbski wuměli. We wustajeńcach a muzealnych pokazkach na grože w Rogeńskem parku se pak na nic serbskego njepokažo, bóžko. Ale snaž jo hyšći gódne dodaš, až nimski spisowašel Theodor Fontane na swójjich drogowanjach pšez Bramborsku jo teke woglědał do Łužyce, mjazy drugim do Błotow a do Lubnjowa. Swóje zašišće jo wopisował we znatych knigłach “Wanderungen durch die Mark Brandenburg”. Wón njejo zabył na Serbow, tak až žinsa mamy jogo wid na tegdejše serbstwo.

redaktorka: Tam ga mamy teke wšake druge wopisowanja, nic ga?

kněz Schmittendorf: Což wopisowanje Serbow z boka Nimcow nastupa, dajo zawěsće wšake pśikłady. Ale to jo snaž tema za pśiduće rozgrono.

redaktorka: Mašo pšawje. Cesćony kněz Schmittendorf, to su byli napšawdu zajmne informacije. Som wjele nawuknuła a se myslim, našym pśisłucharjam su se Waše wuwježenja wjelgin spódobali. Mějšo wjeliki žěk!

kněz Schmittendorf: Ja se Wam žěkujom!

ŽĚL 3**nadawki 16 do 20**

Wy sćo na nas zwónili dla Wašogo telefona. Ako problem sćo pomjenili, až aku se pše- malsnje wuproznijo, tak, až njamóžošo dłuško telefoněrowaš. Cu Wam do rady daš, telefon nic pó kuždem rozgronje slědk do stacije stajiš, ale połožyš zwenka njeje. Telefon ma „spomnješe“ a šym cescej se loduju, šim mjeńšy jo skład. Gaž mašo hyšći pšašanja, pšížćo do našeje filiale na Dwórnišćowej droze. Smy tam wót pónjezelego do soboty.

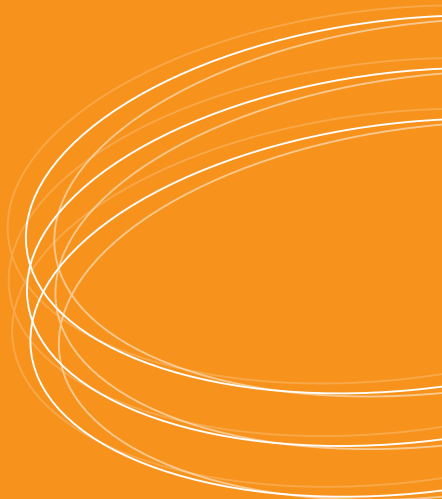
How jo drogowański běrow „Aktiwny dowol“. Wy sćo se pšizjawili za wandrowanje na kupje Jersey. Smy něnto za Was móžne lěty wupytali. Pšosym zwónšo slědk a grońšo nam, kótare case se Wam góže. Našo telefonowe cysto stoj w mejlce. Móžošo se wě teke pšez mejl wótegroniš. Dalej comy hyšći wěžeš, lěc trjebašo naš Rail-serwis, dokulaž pón pšížo hyšći pawšalna suma wót 60 € k tomu. Zawěšćenje dla šterněrowanja smy južo do zliceńki zalicyli.

Lube písłuchańki a písłucharje! Strowi was Elisabeth Kesslerowa. Teke žinsa smy pšigótowali małe gódańko: Grońšo nam pšosym, kaku sadu jo Neil Armstrong gronił, ako jo gótował přědnu kšaceń na mjasecu. Zazwónšo na našo cysto 0351-477 588. Přědny zazwónjař abo přědna zazwónjařka dostanjo kórtku za zarědowanje „Star-Wars in Concert“, legendarny film z originalnym sound-trackom, grany wót Drježdžańskeje filharmonije. Njeskomužćo toš to jadnorazowe dožywjenje! Stakim wjele wuspěcha, móžošo zwóniš wótněnta.

W Chóšebuzu su wšake serbske drogostki, což architekturu nastupa. Na písłklad stoj na Grodkojskej droze pšed něntejšneju synagogu rědna studnja ze serbskimi elementami, ta tak pomjenjona „Serbska studnja“. Toš tu studnju tuchylo pórěžaju, dokulaž jedno keramikowe wobłóženje z pyšnymi ornamentami jo chopiło se pukaš. Něnto grozy tšach, až wóno za krotki cas ceło rozpadnjo. Za dwa tyženja dej nowa kachlicka na městnje byš a pón teke wóda zasej běžy.

A něnto naš tip za kóńc tyženja. Sobotu se pšewježo w Bórkowach slědne bajkowe čołnowanje za to lěto. Ten woblubowany program bužo se tši raze pšedstajaš. Kórtki su písamem rozpšedane, jano někotare zbytnje su hyšći k do- stašeju, a to w bórkojskej informaciji za turistow. Gaž pak jo napšašowanje wjelike, co zarědowař hyšći stwórtu rundu póbitowaš. Ta se pótom zachopijo wjacor zeger 20.00. Přědny zachopjeńk jo zeger 14.00 a pón kuždu drugu góžinu.

www.sprachzertifikat-sorbisch.de

řěcny
certifikat
dolnoserbšćiny

© Domowina z. t. – Řěcny centrum WITAJ, 2020